

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รายงานการวิจัย
เรื่อง

การสร้างสรรค์องค์ความรู้และการเผยแพร่แหล่งความรู้ของ
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
KNOWLEDGE CREATION AND DISTRIBUTION OF
ACADEMIC LIBRARY IN THAILAND

สุนน ถนอมเกียรติ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2552

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีปทุม เรื่อง การสร้างสรรค์องค์ความรู้และการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการแบ่งปันความรู้ ด้านการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ด้านการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศในแหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย และเปรียบเทียบการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งจะทำให้ทราบการสร้างนวัตกรรมที่เป็นแนวคิดของระดับผู้บริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ทั้งที่เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ กับสิ่งใหม่ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักมาก่อน หรืออาจเป็นการต่อยอดจากของเดิมที่มีอยู่ของห้องสมุดนั้นๆ ซึ่งในการดำเนินการครั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร. รัชนิพร พุคยาภรณ์ พุกกะมาน อธิการบดี รศ. เฉลียว พันธุ์สีดา (ผู้ทรงคุณวุฒิ) คุณชินกร น้อยคำยาง (ที่ปรึกษาการแปลผลทางสถิติ) คุณฉวีวรรณ สสภาพ (ที่ปรึกษางานพิมพ์) รวมทั้งครอบครัวदनอมเกียรติ พี่น้องครอบครัวเดชะโกมล ที่ให้กำลังใจจนการทำวิจัยบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ด้วยดี

ผู้วิจัย

มกราคม 2554

คำนำ

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์องค์ความรู้และการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ต้องการศึกษการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการแบ่งปันความรู้ ด้านการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ และด้านการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศในแหล่งความรู้ของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย 4 กลุ่มได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน รวม 119 แห่ง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผลที่พบจะนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ให้กับบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยให้สามารถนำมาใช้หรือนำความรู้ไปปฏิบัติหรือปรับใช้ได้ เป็นการยกระดับและปรับปรุงการดำเนินงานภายใน ตามเวลาที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ให้โอกาสสนับสนุนทุนวิจัยมาด้วยดี นอกเหนือสิ่งอื่นใดที่ผู้วิจัยใคร่ขอกล่าวถึงพระคุณของท่านศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์ ที่เป็นผู้จุดประกายเส้นทางของการทำผลงานวิชาการให้แก่บรรดาคณาจารย์ของศรีปทุมและท่านศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตากร ผู้ล่วงลับด้วยความเคารพนับถืออย่างสูงและเป็นแบบอย่างของผู้วิจัยซึ่งอยู่ในความทรงจำตลอดไป ฉะนั้นจึงคาดหวังอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางการจัดการเปลี่ยนแปลงบทบาทห้องสมุดและบทบาทของบรรณารักษ์ ให้ตระหนักถึงสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จอย่างมีอาชีพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมน ถนอมเกียรติ

มกราคม 2554

หัวข้อวิจัย : การสร้างสรรค์องค์ความรู้และการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุমন ถนนมเกียรติ
หน่วยงาน : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์องค์ความรู้และการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้ การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ การเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศในแหล่งความรู้และเปรียบเทียบการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร หัวหน้างาน บรรณารักษ์และอื่นๆ ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รวมจำนวนทั้งสิ้น 119 ห้องสมุด จัดส่งจำนวน 327 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมา 284 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.85 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีการของเซฟเฟ่ และเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) หากค่าเฉลี่ยคู่ใดแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 284 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เมื่อจำแนกตามตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี สถาบันที่สังกัดพบว่า ส่วนใหญ่สังกัดมหาวิทยาลัยเอกชน ส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบพบว่ามีหน้าที่ในงานบริการ อีกทั้งห้องสมุดมีการจัดทำ KM ของห้องสมุด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีช่องทางเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศในแหล่งความรู้ของห้องสมุดมากกว่า 2 ช่องทาง

สำหรับการสร้างสรรค์องค์ความรู้และการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้

ของบุคลากรห้องสมุด ด้านการเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการแบ่งปันความรู้ของบุคลากรห้องสมุดและ ด้านการแสวงหาความรู้ของบุคลากรห้องสมุดตามลำดับ

ส่วนการเปรียบเทียบการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการแบ่งปันความรู้และมีการเผยแพร่แหล่งความรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบสมมติฐาน 1 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยจำแนกตามเพศ พบว่าบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีเพศต่างกันมีการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายด้าน

การทดสอบสมมติฐาน 2 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีตำแหน่งต่างกันต่อการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .018

การทดสอบสมมติฐาน 3 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันต่อการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .011

การทดสอบสมมติฐาน 4 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยจำแนกตามสถาบันที่สังกัด พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีสถาบันที่สังกัดต่างกันต่อการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .024

การทดสอบสมมติฐาน 5 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยจำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบ พบว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกันต่อการสร้างองค์ความรู้ด้านการแบ่งปันความรู้กับการเผยแพร่แหล่งความรู้ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์องค์ความรู้ / การเผยแพร่แหล่งความรู้ / ด้านการแสวงหาความรู้ /
ด้านการแบ่งปันความรู้/ ด้านการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ / ด้านการเผยแพร่
ทรัพยากรสารสนเทศ

Research Title : Knowledge Creation and Distribution of Academic Library in Thailand
Name of Researcher : Assistant Professor Sumon Thanomkiat
Name of Institution : Central Library of Sripatum University
Year of Publication : B.E. 2554

ABSTRACT

The research on Knowledge Creation and Distribution of Academic Library in Thailand has five purposes folds. Firstly, it aims to study knowledge acquisition Secondly, it aims to study knowledge sharing Thirdly, it aims to study knowledge utilization Fourthly, it aims to study knowledge distribution and Finally, it aims to compare the knowledge creation between knowledge sharing and knowledge distribution of Academic Library in Thailand.

The Sampling used were Academic Library Staff in Thailand in totaling 327 , Data Collection tools consisted of 327 questionnaires for Directors , Heads , Librarians and others of 327 for 119 Academic Libraries in Thailand. There were four groups of Public University , Private University , Rajabhat University and Rajamangala Universty of Technology. The questionnaires of 284 (86.85%) were responded. The Statistics employed for data analysis were percentage, means, standard deviation, One –way Analysis of Variance , Least Significant Difference (LSD), Multiple Comparison and sheffe 's test. Research results were as following :

The study found that all 284 of the sample were persons , have all most woman and have position as librarian responsible for Services , have been working for 10 years in Private University library. also found that Academic library in Thailand have organized KM for sharing to learn among each other, More than that ,they have two communication channels distribute information resources of library.

Regarding the Knowledge creation and distribution of Academic library in Thailand , it is found that they were in high level. When analyze in each aspect, found that they were in high level respectively : the knowledge creation with knowledge utilization, knowledge distribution, knowledge sharing, knowledge acquisition. For comparison of knowledge creation between knowledge sharing and knowledge distribution ,found that they were shared and distributed in middle level.

For hypothesis testing 1, it was found that gender in sharing and distribution knowledge were not statistically significant different, which supported the research hypothesis.

For hypothesis testing 2, it was found that the comparison of an opinion of different position of library staff of Academic library in Thailand, have created and distributed knowledge were statistically significant different at the .018 levels.

For hypothesis testing 3, it was found that the comparison of an opinion of different work experiences of library staff of Academic library in Thailand, have different work experiences have created and distributed knowledge were statistically significant different at the .011 levels.

For hypothesis testing 4, it was found the comparison of an opinion of different institutions of library staff of Academic library in Thailand, have different institutions have created and distributed knowledge were statistically significant different at the .024 levels.

From hypothesis testing 5, it was found that the comparison of an opinion of different duty and responsibility of library staff of Academic library in Thailand, have different duty and responsibility have created and distributed knowledge were not statistically significant different.

Keywords : Knowledge Creation / Distributes of Information Resources / Knowledge Acquisition / Knowledge Sharing / Knowledge Utilization / Knowledge Distribution